

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: Celje pošt. pred. 43. Telef. int. št. 53. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din
za inozemstvo 30 Din.

Oglasit: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Fatalna zmota ali podlost?

Pravcati vihar navdušenja je divjal te dni širom naše domovine. Tuicu, ki je opazoval to nepopisno vrvenje in bral po naših časopisih potoke zvenelih in eksaltiranih fraz o neprecenljivih zaslugah za narod in takozvano svobodo, ki so si jih pridobili zversko ubili slovenski fantje 17. pešpolka v Judenburgu, se je zdela, da se nahaja v rimskem amfiteatru, kjer bedasta tolpa ploska in pozdravlja rejeno svinjo v podobi Nerona, ki s svojim zločinskim palcem daje znake, naj se odpro zverinjaki in začne nečloveško mrcvarjenje nedolžnih kristjanov. Že od začetka spremljamo ta zanimivi pojav, ki je v sedanjih časih splošnega pomamljanja in nezadovoljnosti prej dokaz duševne podivjanosti in kulturne dekadence kakor pa pristen izraz notranjega razpoloženja širših slojev naroda, pa smo molčali do konca zato, da vidimo, v koliko so naše ljudske mase dorasle današnji v zgodovini človeštva vsekakor največji in najbolj odločilni dobi. Prepričali smo se, da smo baš mi Slovenci v pretežni večini kulturno in politično zaostali za drugimi narodi, da smo v gotovih slučajih naravnost otročje naivni in smešni. Z nepopisnim sijajem in svečanostjo, z vsemi mogočimi atributi zunanjega bleška, ki pa z notranjo duševno kulturo ni prav nič v sorodu, so izkopali v Judenburgu strohnele zemске ostanke naših fantov, ki jih je avstrijska soldateska pred petimi leti ustrelila zato, ker niso hoteli več prelivati človeške krvi. O teh nesrečnih spregovorimo pozneje. Že samo dejstvo, da prirejamo danes, ko mnogi pošteni in marljivi ljudje nimajo niti vsakdanjega kruha, tako obsežne in drage svečanosti, je žalostno in dokazuje, da je naša družba gnila do skrajnosti. Pomisliti je treba samo, da so bili izdani za izkop, prevoz in pogreb takozvanih judenburških žrtev stoilsočaki, ki bi bili lahko marsikomu pomagali iz bede in olajšali težko življenje onim, ki jih je moralno pokvarjena kapitalistična družba spravila na beraško palico. Čemu trositi težko zaslužen denar za stvari, ki so s pametnega človeškega stališča nepotrebne in absurdne, ko pa imamo vse polno telesnih in duševnih siromakov, ki strdajo in so raztrgani, dasi imajo do življenja isto pravico kakor vsi drugi. Koliko imamo nepreskrbljene dece, koliko onemoglih starcev, koliko mladih in marljivih ljudi, ki bi bili silno potrebni denarne podpore! Toda naši trgovci s človeško pametjo dobro vedo, da ljudstvo potrebuje za svoje kratkovidne oči povečevalno steklo, ki mu kaže dejanske razmere v docela zverženih oblikah. Zato mu pojejo na ušesa božanstvene himne o narodni samozavesti, o ljubezni do rodne zemlje, o junakih, ki so baje zanj prelivali kri, na tihem si pa mislijo svoje in gladijo lepo rejene trebuščke ter polnijo z njegovimi žulji nenasične žepe. V materialnem oziru je bila ta nesmiselna prireditev za naše razmere predrag sport, od katerega narod kot tak ne bo imel absolutno nobene koristi, pač pa je dobrodošel onim, ki na ljudski nevednosti zidajo svoje blagostanje.

Zdaj pa si oglejmo to stvar še z druge strani. Neverjetno je in kdor ima kolkaj zdravih možgan v glavi, mora strmeti nad predznanostjo in zaslepljenostjo naših narodnih »prvakov«, ki jim je prišlo na um, prepeljati kosti ubitih slovenskih fantov iz Avstrije v Jugoslavijo. Kdo so bili ti vojaki in

kaj so storili, da jih slikajo prebrisani kapitalisti kot mučence in narodne svetnike? Odgovor ni baš težak. Upor teh nesrečnih žrtev kapitalistične krvoločnosti je bil odmev ruske revolucije. O tem lahko dvomi samo političen bebec ali pa človek, ki ima v glavi polno tuje navlake in smeti. Kolovodja usodepolnih dogodkov v Judenburgu je bil pokojni Hafner, preprost fant, ki je bil nekaj časa v ruskem ujetništvu, kjer je videl, kako je proletarijat strmoljavil kapitaliste in izjavil, da noče več prelivati človeške krvi za njihove interese. S treznim političnim naziranjem, ki mu je sililo v roko orožje za borbo proti brezvestnim tiranom, ki so bili in so so še dandanes v vseh državah enaki, se je vrnil Možina domov, kjer ga je avstrijska militaristična roka nemudoma oblekla znova v vojaško suknjo. Bil je dodeljen pohodnemu bataljonu, ki bi bil moral v kratkem oditi na bojišče, da znova ubija in mori svoje sobrate proletarce. Naravna posledica njegovega bivanja v Rusiji je bil idejni odpor proti vojni in mesarskemu klanju ljudskih mas in kot zaveden proletarce je začel zbirati okrog sebe še druge fante, večinoma tudi bivše ujetnike iz Rusije in tako je nastalo nekako jedro ali idejno vodstvo poznejšega upora. V njegovi agitaciji med vojaštvom judenburške garnizije ni bilo niti sledu o kakem nacionalizmu ali zedinjenju Jugoslovancev, o katerem pokojni naš drug sploh sanjal ni in kdor trdi nasprotno, je ali lažnjivec ali pa mu manjka nekaj koleščkov v glavi. Njegova ideja je bila posneta po temeljni zahtevi ruske socialne revolucije, ki je hotela v prvi vrsti končati zločinsko prelivanje krvi. Kdor je takrat nosil vojaško suknjo in ni hinavec ali bebec, mora pač priznati, da je bila ogromna večina vojaštva sita vojne čez glavo. Nobena nacionalna himna ali slavospev na domovino bi je ne bil sprvil v tedanjih časih prostovoljno na bojišče. To je mogla storiti edinole kruta roka militarizma z železno disciplino in bičem. Zato je razumljivo, da je imel Možina s svojo agitacijo precejšen uspeh. Dočim so se mu takoj v začetku pridružili malodane vsi oni vojaki, ki so bili že v Rusiji in so se vrnili iz ujetništva, dočim je šla za njim večina mladih vojakov, so stari hlapci iz dopolnilnih čet omahovali, inteligenca in slovenski častniki, ki nesrečnim žrtvam danes tako široko-ustno pojejo slavo in opisujejo svojo ljubezen do naroda, so pa stisnili pri prvih streljih rep med noge in gledali, kako je po zatrem uporu razgrajal avstrijski preki sod in kako je tekla nedolžna kri njihovih rojakov. V onih kritičnih trenutkih je bilo treba dokazati svojo narodno samozavest, takrat je bilo umestno navdušenje za domovino in opevanje jugoslovanske ideje. Judenburg je bil ono mesto, kjer bi bili naši nacionalisti, ki sedaj toliko kriče o svojem junaštvu, lahko dokazali, da so res značajni in dosledni pristaši svojih idej. Toda za nas proletarce ni skrivnosti, da ti junaki kriče samo tam in tedaj, kadar ne pokajo puške in kjer se lije vino. Če bi bili slovenski*) častniki res dostojni in upravičeni trditi, da so oni idejno zvesti svojemu narodu, bi bili morali takrat prijeti za puške in stopiti na čelo upor-

*) Opomba stavca: Slovenski častniki v bivši Avstriji bili so z malo izjemami največje s . . .

nikov. Strahopetnost in hlapčevska vzgoja pa je bila kriva, da so stali kakor osmešene in obžalovanja vredne figure na morišču, kjer so junaško padli prvi slovenski, ne nacionalni, marveč socialni revolucionarji. In te figure sedaj hodijo med ljudstvo in ga uče, kako naj ljubi svojo domovino. Žalostna jim majka in naše častitke, da imajo tako neverjetno kosmato vest.

Upor, ki so ga začeli zavedni, značajni in neustrašni, toda, žal, premalo organizacijsko izvežbani in številno preslabi slovenski proletarci, je avstrijska soldateska s pomočjo nekaterih slovenskih inteligentov (med preiskovalnimi sodniki in zagovorniki, priznani so bili tudi slovenski častniki) neusmiljeno zatrla. Padle so žrtve, prelita je bila proletarska kri, Judenburg je našel svoje posnemalce kmalu potem na Zaloški cesti v Ljubljani. Toda o žrtvah, ki so padle tu za isto vzvišeno idejo borbe proti kapitalizmu, naši kulturni »narodnjaki« previdno molče. Za te žrtve ni denarja, da bi jih pokopali na tako svečan način zato, ker je preveč dobro znano, kdo in čemu jih je ubil. O judenburških junakih pa so natrobili narodu, da so padli za nacionalizem in jugoslovansko idejo. Smešna in otročja trditve! Isto, kar je gnalo delavca v smrt na Zaloški cesti, je gnalo na morišče tudi judenburške žrtve. Odpor proti zatiranju in izkoriščanju proletariata in borba proti kapitalizmu sveta je bila v obeh slučajih vzrok, da je tekla kri. In vse sijajne svečanosti in navdušenja, ki je seveda pri onih, ki so to akcijo vodili, samo na jeziku, je ali fatalna zmota ali pa nezasišana podlost. V prvem slučaju bi se bili gospodje nacionalisti zmotili v toliko, da so poklonili nekaj vencev in napisali cele jeremijade kostem prvih slovenskih komunistov, kar je vsekakor zelo hvalevredno in jim moramo kot dosledni proletarci samo iskreno čestitati, v drugem pa bi prevoz in pogreb judenburških žrtev pomenil nedostojno sramotenje zemskih ostankov človeka sploh, kajti kdor se poslužuje človeških kosti v politične namene, je vse prej kakor dostojen človek. Zavedni proletarci se morajo s hvaležnostjo spominjati judenburških borcev za njihovo resnično osvobodjenje, z druge strani pa imajo lepo priliko prepričati se, kako naivna ali podla je naša kapitalistična družba in njeni podrejeniki. O drugi žrtvi, ki so jo tudi prepeljali v domovino, Ivana Endlicherja, lahko samo približemo, da je bil že v dijaških letih skrajno dovzeten za vsakovrstne fantastične ideje in da ni bilo težko spraviti ga kot zaslepljenega mladeniča na altar za domovino.

Politične vesti.

* **Vladna deklaracija** je napravila najrazličnejše vtise. Posebno nepolitični krogi so bili z njo zadovoljeni, ali bolje, se zanj sploh pobrigali niso. To pa je skoro edino pravilno, ker res ne vsebuje ničesar, kar bi se splačalo proučavati. Gospodje demokrati se pa jeze, da ni v njej prav nič omenjena Vidovdanska ustava.

* **V petek se je konstituiral odbor za proučevanje zakonov.** Predsednikom je izvoljen Milutin Dragović, radikalec seveda, ki je zmagal proti demokratu Žiki Rafajloviću, ki je dobil pet glasov.

* **Finančni odbor** je sejal v petek popoldne naprej. (Prvo sejo je imel v četrtek). Demokrati so kritizirali za-

konski načrt, min. financ dr. Stojadinović jim je pa odgovarjal, češ, da je našel v tem načrtu kritje za izdatke. Radovedni smo, kdaj in kako bo dr. Stojadinović to svojo iznajdbo patentiral.

* **Ta teden bo trajala** še mednarodna železniška konferenca, ki bo dovedla do odgovora o osebnem in prtljažnem prometu.

* **V Ženevi se sestane** danes 4. junija komisija društva narodov že k sedmi seji. Bavila se bo s pripravljanjem programa za medsebojne garancije med državami, da omogoči splošno razorožitev, kakor je sklenila v septembru l. 1922. skupščina društva narodov.

* **Stavke v Poruhrju** so končale popolnoma. Kovinski delavci so dobili na zahtevo 100% no povišanje mezd in pavšalno odškodnino 120.000 M.

Razno.

* **V torek, dne 5. junija ob 16.** (4. pop.) se bo vršilo v gostilni pri Arnsku v Storah zborovanje združnikov konsumnega društva. Važna točka dnevnega reda je predvsem pogovor glede prodaje konsumne prodajalne. Vsak, ki se zaveda, da je solastnik te hiše, naj si vzame toliko časa, da se pozanima o svoji lastnini! Udeležite se zborovanja vsi združniki s čistimi in jasnimi mislimi in trdno voljo.

* **Mednarodni jezik.** Za jezik, ki bi se ga moral okleniti proletarijat, so se zadnja leta začeli zanimati kapitalisti. Žalostno dejstvo je, da proletarci še vedno čakajo da jim buržuazija prinese, kar bi ji morali sami vsiliti. Pozdravljamo pa uvidevnost kapitalističnih sebičnejšev, da jim prinese mednarodni jezik esperanto velikih dobičkov. Trgovski mednarodni kongres v Benetkah je ugotovil, da je uporaba esperanta neprecenljive vrednosti za trgovino in njen razvoj. To misel so sprejele že tudi trgovske zbornice v največjih evropskih mestih, Parizu in Londonu; pa tudi New-York je ne zavrača. Esperanto uvajajo že v strokovne, trgovske in obrtne šole, turistovskim društvom priporočajo izdaje »Vodnikov« v esperantu i. t. d. Pozdravljamo ta napredek posebno zato, ker je dokaz za praktično vrednost esperanta, morebiti bodo zdaj prenehali nezavedneži govoriti, da je esperanto utopija in da se ne bo torej nikdar uresničil.

* **Lepega dne popoldne** je bilo, ko se je pomikal po cesti mrtvaški spreved proti griču na pokopališče. Za krsto koraka mož, potopljen v žalost, ko mu nesejo njegovo ženo k večnemu počitku, spremljan od dveh svojih sinov ki glasno ihtita in kličeta svojo mater k življenju. Toda mati ne sliši več moža, ne svojih dragih sinov, ker ločila se je od njih za vedno, za vselej. Čez pokopališče pa se kot črna senca nekaj pomiče, kakor da nečesa išče med grobovi, dokler se ne ustavi še pri skoro svežem grobu ter zažene strašen krik — »moj ljubi — moj dragi mož, zakaj si me zapustil? Kaj sem ti storila zlega, da se ne maraš več vrniti — glej, te moje solzne oči te iščejo noč in dan — vse povsod — moje srce krvavi od rezečih se ran, ko otroci kličejo svojega ljubega očeta, a ti jih ne slišiš — ne vidiš, kako dvigajo svoje ročice in prosijo boga, da se vrneš!« Tako mlada vdova vije svoje roke in bolestno vzklika, ker so ji pred kratkim časom

zagreblji v črno zemljo njenega mladega 32letnega moža, tovarniškega delavca. Nihče se je danes ne spomni, nobeden ne vpraša, s čim preživlja, se be, in dvoje neodrastle otroke. Hodi in tava v smrtni bolesi, brez tolažbe, brez pomoči, četudi je bil nje mož priden in zvest delavec, se boril v svetovni vojni za domovino, v katero je, žal, tudi tako hitro odšel, delal v tovarni za dobiček kapitalistov, a sam je našel smrt in pogubo svoje družine. Poglej, draga delavska para, kam spadaš? Kaj je tvoja glavna dolžnost? Skrbeti ti morajo stari dnevi, smrt in kaj bodo takrat počeli tisti, ki so odvisni od dela tvojih rok. Sam moraš uvideti, da ne pomagajo nobene prošnje, ker kapitalizem in ves današnji sistem re poznata usmiljenja — ne slišita prošnji. Če jih rotiš in jim prečiš, te zapro, preganjajo z militarizmom. Kje je tvoja pomoč, tvoja rešitev? V tvoji lastni organizaciji — pa nikjer, nikjer drugje. Spoznaj, da je socializem tisti, ki se bojuje proti militarizmu, proti kapitalizmu, proti odedu. Spoznaj, da se le edino socializem bojuje za socialno pravičnost, za pošteno življenje proletariata. Če te ta resnična zgodba, ki jo zgoraj čitaš, ne spametuje in ne privede do samospoznanja, potem pač moraš trpeti, ker trpiš po svoji volji.

Celje.

c **Kakor smo že napisali** v poročilu o zadnji seji občine Okol. Celje, je predstojništvo sv. Jožefa prosilo, da bi ga naj občina podpirala z znatnim darom za prenovljenje njegove cerkve. Socialisti so se glasovanju odtegnili zgolj radi tega, ker ima občina mnogo večjih revežev, nego je zgoraj imenovano predstojništvo. Videli smo par dni pozneje, da smo imeli prav. Po cestah skupina za skupino gladnih, bednih ljudi, tam gori na griču pa streljanje, godba, petje in še bogzna koliko takih podobnosti. Ali je vse to zastoj? Godba je po navadi draga, ker je luksuz, smodnik tudi ni poceni, pijska — no, pa tiste ima itak predstojništvo dovolj, dovolj dobrega vinca. Ali poznate tiste lepe vinograde? Čigava last so? Mnogo bi našli takih lasti, toda pustimo to, saj se lahko drugič povemo. Saj oni niso neumni zase, imajo popolnoma prav kot ekstremni moralisti, da iščejo, kjer morejo, denarja ali česar koli, kajti agitacija mora biti dobra, s financami podprta. Jezili so se pač nekateri občinski odborniki, ker socialisti niso hoteli glasovati za tako potrat. Toda, gospodje, pogledajte nekoliko v evidenčno knjigo občinskih revežev, boste videli, kakšne sijajne podpore imajo, kako žive. Na to rajši mislite — pa prav vsi, katerim se je zdela potrebna podpora predstojništvu sv. Jožefa. Ko se je na eni prejšnjih sej razpravljala razdelba občinske zemlje, so ravno krsčanski možje bili tisti, ki so hoteli, da se zemlja potom dražbe razdeli. O, zelo se izkazujete, gospodje; mnogo zaslug si boste stekli! Mi bomo pa tako natančni, da bomo prav vsako dejanje tako glasno povedali, da vas bodo siroke plasti poznale, da hočete čimprej delavstvo spraviti v pogubo. Toda ne boste ga! Ne zadovoljite se!

c **Seja kluba soc. odbornikov** Okolice Celja se bo vršila v četrtek 7. jun. ob 19. (7. zv.) v strok. tajništvu, Vodnikova ul. 3. Točno! Vsi!

c **V ponedeljek 4. junija** se pričnejo porotne obravnave za poletno sezono na tukajšnem porotnem sodišču.

c **Veselica Jugoslovanske matice** je bila v nedeljo ob sodelovanju klerikalnih in narodnih socialistov ter vojaštva na Glaziji v Celju. Prostor je bil okrašen in ovenčan z najrazličnejšo branžarijo, šotori so stali po vrsti kakor na kakšnem žegnanju, vsi seveda z napisy na pročelijih. Čudno je bilo, a vendar največje hvale vredno, da se je skrival kakor preplašen svet brez primerne obleke med šotori tudi eden, kjer so bile občinstvu na razpolago tudi brezalkoholne pijače. Dejstvo pa je, da so se zgubili sem le maloštevilni buržujski radovedneži, ki se takih »čudnih« pijač dosejajo niso poznali. Tudi dva dijaka sta stala ob njem in pila vsak svoj malinovec, pa menda samo na ljubo svoji profesorici, ker drugače spadata med buržujske prijatelje alkohola. Glavna točalka v tem šotoru je bila neka pridna dama, ki pa se kljub temu tudi čašice vinca ne brani, če ji ga kdo ponudi, saj

oblika tako zahteva! Na veselici so imeli obiskovalci tudi priložnost videti različne bedaste Avguste, klovne in humoriste, v zverinjaku so imeli nekoga osla (preoblečenega študenta — nacionalista), ki so ga nazivali Radiča. Kapitalizem je res človeško družbo že tako korumpiral, da se na vsak način hoče razvedrovati z osli in drugo živino: celo francoskega zmaja so imeli na razpolago. Čisto blizu teh človeških »zverin« so se vrstili mladi in razgreti pari po akordih pihal; muzika je bila čisto po kapitalističnem okusu. Ko je odšlo vojaštvo, ki je delalo živi plot, se je veselilni prostor prav zelo napolnil; hvala Bogu, delavstva ni bilo veliko, kvečjemu je nekatere radovedneže zaskrbelo, če bo veselica brez njih sploh končati mogla. Takih mlačnežev ni bilo veliko, pa vendar preveč. Izgovori, da gredo samo na tombolo, ali da jih zanima to ali ono, kar je samo na sebi dobro, so samo senca, v katero hoče slabotnejši kriti svoje poželjenje po veselici. S tombolo, za katere tablice je vrgel delavec v prazen nič svoje težko prislužene denarce, zna kapitalizem kupovati moč in voljo proletariata, s tombolo pa buržoazija proletariata tudi korumpira; revež je, če se kdo spozabi tako daleč, da želi v tomboli kaj lepega dobiti za majhen denar. To je samo otročja nezavednost. Kapitalizem se ni nikdar nikomurničesar dal, niti za velik — niti za mal denar, če ni v tem izrecno uvidel ogromnega, postoterenega dobička. Ljudje, ki si to mislijo, so ali nevedneži prve vrste, ali pa so malomeščani, ki žele postati pravi kapitalisti.

c **Nekaj za ljudi, ki so bili dosedaj še slepi!** Svoječasno je demokratskoradikalna vlada izdala zakon za pobijanje draginje in kaznovanje verižnikov ali navijalcev cen. S tem zakonom je prišel celjski trgovec in tedanji obč. odbornik (J.D.S.) g. Rudolf Stermecki navzkriž, ker je bil baje že takrat preradikalni pri določevanju cen. Leta 1920. je bil kaznovan na 7 dni zapora in 2000 Kr. denarne globe. Prti kazni se je seveda pritožil in mu je prehranjevalni odsek v Ljubljani kazni znižal na 24 ur zapora. Nalo je vložil milostno prošnjo — in bil je oproščen. — Ostal je še vedno demokrat. — Leta 1922. je bil zopet precej socialen za sebe, zopet ga je doletela kazni Kr 20.900 in treh tednov zapora. Vložil je rekurs, a ni nič pomagalo, ker je bil že predkaznovan v sličnem deliktu. A g. Stermecki ni obupal, tudi se ni ustrašil, doprinesiti največjo žrtev s tem, da je odstopil od državnostvorne J.D.S., pustil mandat obč. odbornika ter postal radikalec! Sedaj, ko je pri radikalni vladni stranki, sedaj se je pa že znebil nerodne zaporne kazni. Namesto zapora bo plačeval vsak dan za 3 tedne po 50 dinarjev t. j. skupaj 1050 dinarjev. Hudojni ljudje, zlasti oni siromaki, ki občutijo draginjo najbolj, pravijo, da je g. Rudolf Stermecki pristopil k radikalni stranki zato, da bo še nadalje radikalno cene navijal in da so ga radikalni rešili kajhe. Radikalna stranka je pa res socialna stranka; ona pomaga komunistom, Nahtigalom in navijalcem cen, to se pravi komur manjka čednosti, ta dobi pri radikalcih svoj prostor in še nagrado povrh!

R. F. D.

Vsak naš človek, ki je kdaj živel v Združenih državah, zna, kaj predstavljajo te tri črke; celo v starem kraju si razbijajo glavo, kaka tajnost pravzaprav tiči za onim »R. F. D. Box« na adresah sorodnikov v Ameriki. Kratica R. F. D. (Rural Free Delivery) označuje preprosto stvarno ameriško kmetijsko pošto, ki daje oni posebni značaj ameriškim cestam po deželi z ono procesijo škrinj (box) ob cesti, nataknenih na palico. Dostikrat je »baksa« pred hišo; dostikrat pa je hiša precej daleč v polju. Poštar, ki s svojim avtomobilom nabira in oddaja pošto po oni cesti (road), se ustavlja pri vsaki škrinji, pusti tam pošto in nabira, ako je lastnik škrinjice kaj notri pustil za oddajo. Ta sistem ruralne pošte je karakterističen za Ameriko, in, kar se tiče praktičnosti, ni mu para na svetu.

Lepe pa one škrinjice niso. Vsaka škrinjica je pobarvana; kakor se gospodaru pač ljubi, ena se nagiba na eno stran, druga na drugo, tretja stoji poševno; ta parada nedisciplinarnih

poštnih škrinjic je prav značajna na ameriške ceste.

Poštna uprava namerava storiti nekaj tudi v korist olepšavanju kmetijskih cest, s tem, da uvede nekoliko reda med temi škrinjicami, ki jih je v Ameriki čez pet milijonov. Mesto poedinih škrinjic nameravajo uvesti skupne škrinjice za celo sosedstvo s posebnimi oddelki za posameznike. Razni načrti so bili predloženi v svrhu te olepševalne kampanje. Te skupne škrinjice bi imele nekaj umetniški okus in bi se lepo podajale lepoti okoliš. Neki načrt predlaga skupino škrinjic lepo porazrejenih ena čez drugo v cilindru, vrtečem se okoli skupne osi. Drugi načrt predlaga čedno drobno hišico, postavljeno na umetno izdelanem drog, v kateri bi bilo prostora za tri škrinjice.

Iz strok. gibanja.

g **Zborovanje stavb. delavcev** se je vršilo v petek zvečer v dvorani gospe Janžek v Celju. Na zborovanje so prišli vsi oni delavci, delavke in polirji, kateri so odvisni od mezd. Manjkali so samo tisti, ki so posestniki in delavci obenem, kateri ne polagajo važnosti na skupne nastope. Shodu je predsedoval s. Lebič, kateri je poročal o zavlačevanju meznega pogajanja. Med splošno debato so se ugotovile sledeče plače: a) polirji 30 K na uro, b) predelavci 23 — 28 kron, c) profesionalisti 21 — 25 K, d) kvalific. težaki 17 — 20 K, e) težaki 13 — 17 K, f) mladoletni delavci in g) delavke 10 do 13 K, h) vajenci 10 — 17 K. Te plače so bile določene 26. 9. 1922. pri Zvezi industrijcev. Pripominja se, da se večji del na stavbah izplačuje le minimum navedenih plač. Tako n. pr. dobivajo ženske Din 280 na uro, težaki po Din 4 — in zidarji po 5 do 6 dinarjev. Pomisliti moramo, da so stavb. delavci sezonski delavci, ki imajo samo devet mesecev v letu možnost dela. Nadalje: zidarji so bili že pred vojno plačani kakor strojniki, ključavničarji in še boljše. Zato je delavstvo na tem zborovanju sprejelo obširno resolucijo, v kateri zahteva kategorično 50% povišanja mezd na vseh stavbah in podjetjih brez vsacega odlašanja. Izvolili so se obratni zaupniki za vsako podjetje, kateri bodo predložili spomenice. Obenem se je sprejel protest radi kršenja zakona o zaščiti delavcev v delavnem času. Zborovanje se bo v soboto, dne 2. junija v Celju nadaljevalo. V Mariboru se bo vršilo zborovanje v nedeljo, dne 3. junija v Ljudskem domu.

g **Železničarji** v območju zagrebske direkcije drž. žel. imajo te dni volitve v skupščino svoje bolniške blagajne. Direkcija seveda si ne želi, da bi si bolniško blagajno upravljali železničarji sami, zato je te volitve razpisala tako nerodno, da se večina železničarjev ne bi udeležila in da bi bili potem izvoljeni tisti, ki so direkiji v vsem na razpolago. Niti uradnih kuvert ni razposlala, da bi vsak volilec dobil eno — gotovo je upala, da, ker so zaslužki železničarjev tako majhni, se ne bo mogel marsikdo udeležiti volitev zato, ker ne bo imel kuverte. Pa čeprav železničarji res težko žive in torej tudi težko skrbijo za svojo izobrazbo in organizacijo, vendar bodo izvršili pri volitvah v skupščino svoje bolniške blagajne svojo dolžnost in volili listo Saveza železničarjev Jugoslavije. Kdor glasovnice še ni oddal, naj jo odda takoj, ker je že zadnji čas!

Zveza Jugosl. žel. je postavila tudi svojo Kandidatno listo, večinoma uradnike ljubljanskega inspektorata. Delav-

cev zelo malo, pa še te samo take, ki si še kihni ne upajo, če zagledajo kje kakoga »gospoda«, n. pr. svojega načelnika postaje. Kako važno je, da se železničarji zanimajo za te volitve in da postavijo pri njih zadnjega moža v boj, naj pokažemo na majhnem zgledu. Po neki ministrski naredbi je razpisala zagrebačka direkcija mesta za zdravilke, ki bi naj bili v vsaki sekciji samo po eden. Tako n. pr. za slovenjegraško sekcijo bi bil en sam zdravnik z delokrogom od Celja do Dravogradu, torej 74 km. Kako bo ta obiskoval bolnike, pa še za tako malenkostni honorar, da se bo moral potruditi bolj za zasebne bolnike, ki vsaj plačajo! Poročil mora pa na direkijo pošiljati toliko, da bi samo zanje moral nastaviti posebnega pisarja! Zdravil pa tudi ne sme izdajati po potrebi bolnikov, ampak ima roke vezane z zneskom. Ker zdravila smejo veljati samo toliko in toliko, Torej boš najprej čakal na zdravnika, kakor na božje usmiljenje, potem pa, ko bo prišel, ti bo moral predpisati kakšno ceneno vodo, ker so poštena zdravila predraga. (Tudi tu je kriva vlada, ki je obdavčila vse potrebščine in tudi zdravila!)

Črna pri Prevaljah. »Slovenec«, »Jutro« in »Narodu«, ki so se izkazali tako enotne proti delavstvu, smo samo hvaležni. Doselej še nismo vedeli, da imajo vsi ti listi, ki so si navidez v laseh kakor pes in mačka, če že ne skupnega urednika, vsaj skupnega dopisnika. V dopisih, ki so jih omenjeni listi priobčili pod »Črna pri Prevaljah«, v katerih hočejo na nesramen način blatiti naše sodruge in stranko, je bilo samo toliko razločka, da je »Jutro« izpustilo kadilo farovžu, »Slovenec« pa povzdiga sokolske veselice in oba lista nista mogla tako kakor »Narod« delati reklamo nekemu g. Dvorniku. V povračilo in ker vendar ne gre, da bi se delala reklama samo eni osebi, bomo v najkrajšem času začeli priobčevati v »Ljudskem glasu« daljši podlistek v reklamo vsem drugim »Jutrovcem« »Narodovcem« in svetnikom pod firmo »Trije vagoni avtonomije«. Gospodje bodo že oprostili, da jih bomo skupaj postavili v redove že zaradi prislovice: Kakršen gospodar, takšen hlapec, in godlja je vendar še godlja, če je tudi v ravnih črevih. Vprašati bi dično družbo samo še, koliko pristašev JDSSSLrije je bilo pri omenjenem polku 39. (ne 40. kakor pišete!) pri zavzetju Črne. Naši so bili! Blagovolite vprašati bivšo komando polka in zvedeli boste, da ima baš delavstvo nebroj zaslug za zavzetje Mežiške doline po naši vojski. »Volkswehr« je še celo v Mežici, torej precej daleč od bojne črte, postavila proti delavstvu na trgu in postpu strojnice. So bile te morda namenjene vam, junaškim borcem, ki ste pobegnili? Bilo bi vam kakor dečku, ki nosi prvič hlače in se mu pripeti človeška nezgoda, kljub temu, da imate za slavo tako polna usta! Pa na svidenje!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Modne cefirje

za srajce v najnovejših vzorcih priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Na debelo!

Na drobno!

Manufakturno blago
po ugodnih cenah

pri tvrdki **IVAN KOS, CELJE**
Prešernova ulica 17.